

**Ўзбекистан Республикасы Илимлер Академиясы
Қарақалпақстан бөлими**

Қарақалпақ гуманитар илимлер илим-изертлеў институты

**ҚАРАҚАЛПАҚСТАНДА ЭТНОГРАФИЯЛЫҚ
ИЗЕРТЛЕЎЛЕР: ТАРИЙХ ҲӘМ ЗАМАНАГӨЙЛИК**

Қарақалпақстанға мийнети сиңген
илим ғайраткери, тарийх илими кандидаты
Хожахмет Есбергеновтың 90-жыллығына бағышланған
илимий-әмелий конференция

МАТЕРИАЛЛАРЫ

Нөкис
«Илим»
2023

УОК 008(575.172)+94(575.172)

КБК 63.3(5Қар)

Қ50

Қарақалпақстанда этнографиялық изертлеулер: тарих хәм заманагөйлик // Республикалық илимий-әмелий конференция материаллары. ӨзРИАҚБ Қарақалпақ гуманитар илимлер илим-изертлеу институты. Нөкис: «Илим» баспасы, 2023ж., 132 б.

Топлам Өзбекстан Республикасы Илимлер Академиясы Қарақалпақстан бөлими Қарақалпақ гуманитар илимлер илим-изертлеу институты Илимий Кеңесиниң (2023-жыл, 10-апрель күнги №3-санлы баянлама) қарарына тийкарланып Қарақалпақстан Республикасының этнография илимине өз үлесин қосқан Қарақалпақстанға мийнети сиңген илим ғайраткери, тарих илими кандидаты Хожахмет Есбергеновтың 90-жыллығы мүнәсибети менен шөлкемлестирилген *«Қарақалпақстанда этнографиялық изертлеулер: тарих хәм заманагөйлик»* атамасындағы республикалық илимий-әмелий конференция материаллары.

Бас редактор: Қарлыбаев М.А.

Жууаплы редактор: Курбанова З.И.

Таярлаушы: Сайтов А.Т.

Топламда берилип атырылған материаллардағы мағлыұматлардың хәм мазмунының дурыслылығына авторлар жууапкер, олардың пикирлери редакцияның пикирлери болып есапланбайды.

МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ҚОРАҚАЛПОҚЛАР ЭТНОЛОГИЯСИ ТАДҚИҚИ

М.А. Абдуллаев

Қорақалпоқ давлат университети. Мустақил тадқиқотчи

Мустақиллик йилларида қорақалпоқ халқи этнологияси тизимида қорақалпоқ халқининг яшаш тарзи, маданияти, кийим-кечак, уй-жой қурилиши билан боғлиқ жиҳатлар, ўзгачаликлари, маросим ва урф-одатларини ўрганиш борасида ўзига хос йўналишлар шаклланди. Ўзбекистон ҳудудида, хусусан Хоразм воҳаси ва Қорақалпоғистон ерларида XX асрнинг 20-30-йилларида ташкил этилган ва Иккинчи жаҳон урушидан кейин янгидан бошланган қорақалпоқ этнографик отрядининг тадқиқотларида, совет олимлари, тадқиқотчилар С.П.Толстов, А.С.Морозова, Т.А.Жданко, Л.С.Толстова, Б.В.Андрианов, Н.П.Лобачева, Ю.В.Кнорозов (Жданко, 1950; 1962; 1997. 70-82 б.; Толстова, Утемисов, 1963. 55-66 б.), 80-90-йилларда И.М.Садгян (Садгян, 1991;1993) ва бошқалар раҳбарлиги ва иштирокида катта ҳажмли ишлар амалга оширилди. Маҳаллий этнограф-олимлар, хусусан, С.К.Камалов, А.Т.Бекмуратова, Х.Е.Есбергенов, А.Утемисов Р.С.Камалова, Н.А.Тлеубергенова, Т.Х.Есбергенова, Е.Е.Калбанова, А.Е.Бижанова, З.И.Курбанова С.Х.Есбергеновалар мазкур экспедиция ва этнографик отрядларда фаолият юритиши натижасида қорақалпоқлар этнологияси, турмуш-тарзи, этномаданий алоқалар масалалари борасида илмий тадқиқотлар олиб борди. Улар жамлаган қимматли маълумотлар, аниқ фактлар ва далилларга асосланиб чиқарилган илмий-назарий хулосалар асосида қатор мақолаларда ёритиб борилди, диссертациялар тадқиқ қилинди.

Чоп этилган мақолаларда билдирилган фикрлар ўзига хослиги билан бир қаторда қорақалпоқлар турмуш тарзи, диний эътиқод билан боғлиқ анъана ва дастурлар, урф-одатлар ҳамда уларнинг замонавий жараёнлар билан уйғунлашуви бўйича илгари сурилган фикрлар, хулоса ва ечимлар муҳим аҳамиятга эга. Қорақалпоқларнинг кундалик турмуш тарзи, миллий кийим-кечак, никоҳ ва оила қуришнинг замонавий шакллариغا бағишланган сермазмун рисола ва мақолалар муаллифи, дастлабки қорақалпоқ этнограф-олимлардан бири саналган Х.Е.Есбергеновнинг этнографик экспедициялари ва тадқиқотларида зикр қилинган (Есбергенов, 1999. 7-21, 30 б.).

XX асрнинг 90-йилларида И.М.Садгяннинг этнографик экспедициялари натижасида тадқиқ қилинган қорақалпоқ оилалари, замонавий оилада бола тарбияси каби масалаларга бағишланган мақолаларини (Садгян 1991; 1993), И.В.Богословская (Богословская, 2003 16-18 б.; 2008. 8-9 б.)нинг қорақалпоқ миллий кийимлари, наққошлик санъати каби мавзулардаги рисоаларини ҳам тадқиқот мавзусига оид манба сифатида кўрсатиш мумкин. Умуман олганда, мустақиллик давригача нашр этилган адабиётларни, мақолаларни таҳлил қилар эканмиз, мазкур давр муаллифлари социалистик қурилиш шароитида Ўрта Осиё халқлари турмуш тарзи ва яшаш шароитида бўлиб ўтган ўзгаришларни, туркий халқлар тарихий анъаналарининг айрим ўхшашлик жиҳатларини кўрсатиб беришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришганидан сўнг, миллий ўзликни англаш, тарихийлик, миллий анъана, урф-одатлар ва қадриятларимизни, жумладан, диний қадриятларни қайта тиклаш ҳамда ўрганишга катта эътибор қаратила бошланди. Ўтган давр мобайнида этнолог-тадқиқотчилар маънавият, маданият, маданий мерос, менталитет, миллий колорит, қадрият каби тушунчаларнинг миллий шаклига ва мазмунига қайтдилар ҳамда этнологияга тегишли этнос назарияси, этногенез ва этник тарихга оид янги назарий-методологик концепциялар ва қарашлар яратилди, халқнинг турмуш тарзидаги ўрни масаласига замонавий қарашлар асосида ёндашувнинг пайдо бўлиши кўзга ташлана бошлади.

Истиқлолнинг дастлабки 10 йиллигида этнограф-олим ва тадқиқотчилар томонидан қорақалпоқ халқининг келиб чиқиш муаммолари, турмуш тарзидаги ўзгаришлар, таълим-тарбия муаммолари ва ислом дини, оилавий маросим ва урф-одатларда исломий анъаналар, турли хил урф-одатлар, маросимлар ва қадриятлар тизими, миллий кийим-кечаклар, никоҳ ва оила қуриш масалалари, қорақалпоқларнинг анъанавий тўй маросимларидаги қадимдан қўлланиб келаётган ижтимоий-ахлоқий жиҳатлар, қорақалпоқларнинг анъанавий ижтимоий институтлари каби мавзуларда қатор илмий рисола ва мақолалар нашр этилди. Мазкур тадқиқотлар қаторига Х.Е.Есбергенов, Ж.Хошаниязов, Р.С.Камалова, Р.Баллиева, М.А.Қарлибаев, З.И.Курбанова, Т.Х.Есбергенова, Н.А.Глеубергенова, С.Х.Есбергенова, шунингдек, 2001-2020 йиллар давомида И.В.Богословская, А.Х.Дониёров (Дониёров, 2001 80-83 б., 62-65 б.), М.А.Карлибаев, З.И.Курбанова, И.В.Пискунова, М.М.Давлетияров, М.Б.Утебаев, Қ.Ж.Турекеев, А.Сайтов, рус этнографи Е.Л.Кубель каби қатор тадқиқотчиларнинг ишларини мисол тариқасида келтириш мумкин.

Мустақиллик йилларида халқнинг ўз ўтмиши ва тарихига ҳаққоний ва реал қизиқиши ортиб борди. М.А.Карлибаевнинг тарихий этнографик тадқиқотларида қорақалпоқ халқининг ижтимоий ҳаётида мактаб, мадраса, таълим ва тарбия масалалари, инсоннинг маънавий-ахлоқий фазилатлари шаклланишида мусулмон руҳонийлари, кундалик турмуш-тарзида зиёратларнинг роли, ижтимоий фаолият ва бошқа масалалар билан боғлиқ жиҳатлар ҳақида сўз юритилган бўлиб, уларда саводхонликка оид эътиборга молик маълумотлар мавжуд (Карлыбаев, 2008; 2021). Жамият тараққиётининг барча босқичларида халқ маънавиятини, диний саводхонлигини ошириш жараёни ижтимоий заруриятга айланаётгани ҳеч кимга сир эмас. Бу эса, ўз навбатида қорақалпоқ халқи турмуш тарзида ислом дини, шариат меъёрларида қай даражада акс этганлигини ўрганиш муҳим эканлигини англатади.

2014 йилда З.И.Курбанова билан ҳаммуаллифликда ёзилган “Қарақалпақский костюм” (Альбом) галерея-мажмуа (Карлыбаев, Курбанова, 2014)си қорақалпоқ халқи ижтимоий турмуш-тарзидаги кийим-кечаклар тўғрисидаги нодир асар сифатида кўрсатиш мумкин. Таъкидлаш жоизки, ҳаммуаллифликда яратилган мазкур китоб-галерея мустақиллик давридаги қорақалпоқлар турмуш тарзида диний ва миллий қадриятларнинг тутган ўрни ва замонавий жараёнлар билан уйғунлашуви хусусида тўғри илмий хулосалар чиқаришда муҳим аҳамиятга эга.

Қорақалпоғистонда этнографик фанларнинг шаклланиш босқичлари ва бугунги ҳолати, ташкил этилган археолого-этнографик экспедициялар, уларнинг натижалари тўғрисида тарихчи-этнограф З.И.Курбанованинг шу мавзу таҳлиliga бағишланган “Этнографическая наука Каракалпакстана: этапы становления, современное состояние”

(Курбанова, 2020. 15-90 б.) номли монографиясида чуқур ва таҳлилий маълумотлар, илмий-назарий фикрлар батафсил баён этилган.

Кейинги йилларда олима томонидан эълон қилинган ишларда қорақалпоқларнинг миллий ва анъанавий кийим-кечаклар, шунингдек, кийим-кечак ранглари моҳияти, миллий безак ва тақинчоқлар билан боғлиқ тасаввур ва эътиқодлар, қорақалпоқ мифларида аёллар образи талқини, аёлларни муқаддас қадамжоларга зиёрати хусусидаги этнографик таҳлиллар ўзига хос тарзда тадқиқ қилинган. Мазкур ишда кийим-кечак билан боғлиқ “*бес кийим*”, шунингдек, диний эътиқод, аёлларнинг муштарак тасаввурларга монелиги, ишончи, таъсир кучи, трансформацион жараёнлар ва ўзгаришлар, уларнинг қорақалпоқ (аёл)лар турмуш-тарзида алоҳида ўринга эга эканлиги, оилавий расм-русумлар чуқур таҳлилланганини кўришимиз мумкин (Курбанова, 2020. 124-133 б.).

Шунингдек, мустақиллик йилларида тарихчи-этнограф М.М.Давлетияров ҳам кўп йиллик тажриба ва кузатувлари асосида ёзилган “Қорақалпоқларнинг анъанавий ижтимоий институтлари” деб номланган монографиясини эълон қилди. Олим илк бор қорақалпоқларнинг анъанавий ижтимоий институтлари масалалари: қорақалпоқ халқи турмуш тарзида уруғларнинг бўлиниши, қорақалпоқ уруғлари (*уруй*) – ижтимоий турмуш тарзини тартибга солувчи институт эканлиги, уруғларнинг ўз-ўзини англаши ва унинг хусусиятлари, оила институти, оилавий қариндошлик муносабатлари (мурындык), кўшничилик жамоаси (*мешит қэўим*), ўзаро ёрдам (*көмек*), кўча бийи (*көше бий, ақсақал*) ва бошқалар ҳақида қорақалпоқ халқи ижтимоий ҳаётидаги жуда муҳим маълумотлар келтирилган (Давлетияров, 2019. 104,116 б.).

Хулоса қилиб айтганда, қорақалпоқлар этногенези тафсилотларини ўрганиш ва тарғиб қилиш масаласи мустақиллик йилларидан кейин янги поғонага кўтарилди. Шунингдек, мазкур даврда яратилган янги адабиётлар советлар даврида яратилган адабиётлардаги тадқиқот ва маълумотлардан ўзининг холислиги, ҳар томонлама чуқур таҳлил этилганлиги, тўлдирилганлиги ва айниқса кўп қирралилиги билан ажралиб туради. Бизнинг келгусидаги тадқиқотларимиз ҳозирги кун тартибидаги долзарб вазифа бўлиб, ушбу масалаларни янада мукаммалроқ, пухтароқ тадқиқ этиш, хусусан қорақалпоқ этнологиясини чуқур ва муфассал ўрганилиши учун дебоча вазифасини бажаришига шубҳа йўқ.

Фойдаланилган адабиётлар:

Богословская И.В. Киймешек // SAN'AT, 2003. № 2. 16-18 бетлар.

Богословская И.В. Тайнопись каракалпакского узора // SAN'AT, 2008. № 2. 8-10 бетлар.

Давлетияров М.М. Традиционные социальные институты каракалпаков. Нукус, 2019.

Дониёров А.Х. Из истории этнографического изучения каракалпакского народа // Вестник ККО АНРУз, 2001, №4. 80-83 бетлар.

Дониёров А.Х. К вопросу изучения этнографии каракалпакского народа // Вестник ККО АНРУз, 2001, №6. 62-65 бетлар.

Есбергенов Х.Е. К вопросу об изживании религиозных представлений и обрядов у каракалпаков (на материале погребальной обрядности). Дисс., представленная на соиск. учен. степ. канд. ист-х наук. Москва, 1963.

Есбергенов Х. Саукеле. К вопросу об этногенезе каракалпаков // Вестник ККО АН РУз, 1999, №2. 100-103 бетлар.

Жданко Т.А. Очерки исторической этнографии каракалпаков. Москва-Ленинград, 1950.

Жданко Т.А. Проблемы этногенеза каракалпаков // КСИЭ. Вып. XXXVI. Москва, 1962. 3-11 бетлар.

Жданко Т.А. Этнографические исследования и этнографы Хорезмской экспедиции // Этнографическое обозрение, 1997, №1. 70-85 бетлар, 1997, № 2. 15-33 бетлар.

Некоторые данные зарубежной историографии по истории каракалпаков // Вестник ККО АН РУ, 2008, №2. 80-84 бетлар.

Карлыбаев М.А. К истории ислама у каракалпаков: исторические, социальные, этнические и генеалогические контексты. Нукус, 2021.

Карлыбаев М.А., Курбанова З.И. Каракалпакский костюм. Фотоальбом. Нукус, 2014.

Курбанова З.И. Этнографическая наука Каракалпакстана: этапы становления, современное состояние. Нукус, 2020.

Курбанова З.И. Семейная обрядность каракалпаков: обычай *бес кийим* в динамике трансформаций традиционной культуры // Археология, этнография и антропология Евразии, 2020. Том.48, № 3. 124-133 бетлар.

Курбанова З.И. Одежда военного и послевоенного времени в мемуарах и рассказах каракалпакстанцев // O'zbekiston tarixi, 2021, №2. 76-83 бетлар.

Садгян И.М. (Нурмухамедова). Некоторые вопросы воспитания детей в современной семье каракалпаков (по материалам этнографических экспедиций в городах Нукус и Чимбай ККАССР) // Узбекистан: страницы истории. Ташкент, 1991. 69-71 бетлар.

Садгян И.М. Воспитание детей в городской семье каракалпаков. Дисс.канд.ист.наук.Ташкент,1993.

Толстова Л.С., Утемисов А. Уточнение вопросов этногенеза каракалпаков // Вестник КК ФАН УзССР, 1963, №2. 55-66 бетлар.

МАЗМУНЫ

I. Х. ЕСБЕРГЕНОВТЫҢ ӨМИРИ ХӘМ ИЛИМИЙ ИСКЕРЛИГИ ХАҚҚЫНДА	3
Х. ЕСБЕРГЕНОВТЫҢ ӨМИРИ ХӘМ ИЛИМИЙ ИСКЕРЛИГИ.....	3
Х. ЕСБЕРГЕНОВТЫҢ ТИЙКАРҒЫ ИЛИМИЙ МИЙНЕТЛЕРИ.....	4
Ж. Айтмуратов - МИЛЛЕТ ЗИЯЛЫЛАРЫН АРДАҚЛАҒАН АЛЫМ	12
М.М. Давлетияров - Х.ЕСБЕРГЕНОВТЫҢ МИЙНЕТЛЕРИНДЕ ҚАРАҚАЛПАҚЛАРДЫҢ ЭТНОГЕНЕЗИ ХӘМ ЭТНИКАЛЫҚ ТАРИЙХЫ МӘСЕЛЕСИНИҢ ҮЙРЕНИЛИҰИ	14
А.Р. Қудияров - ҚАЛА ТАРИЙХЫН ИЗЕРТЛЕҰШИ	17
З.И. Курбанова - ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ФОЛЬКЛОРНЫХ МАТЕРИАЛОВ В ТРУДАХ Х. ЕСБЕРГЕНОВА	21
С.У.Нуржанов - КЛАССИФИКАЦИЯ ИСТОЧНИКОВ ИСТОРИЧЕСКОГО КРАЕВЕДЕНИЯ (НА ОСНОВЕ «ҚОҢЫРАТ ТАРИЙХЫЙ ХӘМ МӘДЕНИЙ ЕСТЕЛИКЛЕРИ» Х.ЕСБЕРГЕНОВА).....	23
Н.А. Тлеубергенова - ВОПРОСЫ МАТЕРИАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ КАРАКАЛПАКОВ В ТРУДАХ Х. ЕСБЕРГЕНОВА	26
II. ЭТНОГРАФИЯ, ЭТНОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ МӘСЕЛЕЛЕРИ	29
М.А. Абдуллаев - МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ҚОРАҚАЛПОҚЛАР ЭТНОЛОГИЯСИ ТАДҚИҚИ.....	29
У.К. Абсетерова - ҚАРАҚАЛПАҚ ХАЛҚЫНЫҢ СУҰСЫЗЛЫҚ ЖЫЛЛАРЫНДА ҚОЛЛАНҒАН ҮРП-ӘДЕТЛЕРИ	32
Г.А. Акимниязова - КАРАКАЛПАКСКИЕ БАЗАРЫ НАЧАЛА XX ВЕКА КАК КУЛЬТУРНО-РАЗВЛЕКАТЕЛЬНЫЕ ЦЕНТРЫ	34
А.Е. Бижанова, А.Ж. Дауесова - СЕМАНТИКА ПОМИНАЛЬНЫХ ДАТ В ТРАДИЦИОННОЙ КУЛЬТУРЕ КАЗАХОВ	37
T.R. Jabbarbergenov - XX ÁSIR JERGLIKLI IZERTLEWSHILERDİN MIYNETLERINDE QARAQALPAQ JASLARININ BOS WAQITİ	40
G. Joldasbaeva - KELIN TAŃLAW HÁM OL MENEN BAYLANISLÍ DÁSTÚRLER	42
Р.А. Исметов - МУҚАДДЕС ОРЫНЛАРҒА ҚОЙЫЛҒАН АЙЫРЫМ АТАМАЛАР ТАРИЙХЫ	45
Р.С. Камалова - СОВРЕМЕННАЯ ТРАДИЦИОННАЯ ОБРЯДНОСТЬ: ПРАКТИКА, ФАКТОРЫ И ТЕНДЕНЦИИ (НА ОСНОВЕ СВАДЕБНОЙ ОБРЯДНОСТИ).....	48
З.И. Курбанова - КУЛЬТУРА ПИТАНИЯ КАРАКАЛПАКОВ ПОД ВОЗДЕЙСТВИЕМ ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ	51
Д.А. Кудайбергенова - ЗЕРГЕРЛИК БУЙЫМЛАРЫНДАҒЫ НАҒЫС МОТИВЛЕРИ...54	
И.М. Нурмухамедова - ПЕРВАЯ РУБАШКА МЛАДЕНЦА «ИЙТ КӨЙЛЕК» У КАРАКАЛПАКОВ	56
Ә. Қ. Пахратдинов - КИНДИК ШЕШЕ МЕНЕН БАЙЛАНЫСЛЫ ДӘСТҮРЛЕР.....	60
А. Пирназарова - И.В. САВИЦКИЙ АТЫНДАҒЫ МУЗЕЙ ЭКСПОНАТЛАРЫНЫҢ ЖЫЙНАЛЫҰ ТАРИЙХЫНАН.....	63
З. Рахмоналиев - ЯНГИ ТАРАҚҚИЕТ БОСҚИЧИДА ЭТНОС ВА МИЛЛАТ ТУШУНЧАЛАРИ.....	66

<i>А.Т.Сайтов</i> - ПРИМЕТЫ И СУЕВЕРИЯ У КАРАКАЛПАКОВ, СВЯЗАННЫЕ С РЫБОЛОВСТВОМ.....	69
<i>О.С. Сейтмуратов</i> - ПАСТУШЕСКОЕ ремесло у каракалпаков.....	71
<i>С. Ш.Таджетова</i> - ҚАРАҚАЛПАҚЛАР ТУРМЫСЫНДА «КЕЛИН» СТАТУСЫ ҚӘЛИПЛЕСІҮІНДЕ ҚЫЗ-БАЛА ТӘРБИЯСЫ	74
<i>К.Ж. Турекеев</i> - ОБЫЧАИ И ОБРЯДЫ КАРАКАЛПАКОВ САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ, СВЯЗАННЫЕ С РОЖДЕНИЕМ РЕБЁНКА (НА МАТЕРИАЛЕ БУЛУНГУРСКОГО И ДЖАМБАЙСКОГО РАЙОНОВ)	77
<i>М.Б. Утебаев</i> - ПЕРСПЕКТИВЫ КРОСС-КУЛЬТУРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В КАРАКАЛПАКСТАНЕ	81
<i>М.И. Ходжанов</i> - ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ЎЗБЕКЛАРИНИНГ СОВЧИЛИК УРФ-ОДАТЛАРИ	84
<i>Г.М. Хожаниязова</i> - ҚАРАҚАЛПАҚЛАРДА ӨЗ-АРА ЖӘРДЕМ ДӘСТҮРИНДЕ ХАЯЛ-ҚЫЗЛАРДЫҢ ТУТҚАН ОРНЫ	87
<i>G. Sharjaubayeva</i> - QARAQALPAQSTANLI KOREYSLERDIN AYIRIM SHANARAQLIQ MARESIMLERI	89
<i>М.Ж.Эгамберганаева</i> - ЭТНИК ИДЕНТИКЛИК ТУШУНЧАСИНИНГ ЭТНОЛОГИЯ ФАНИДАГИ АҲАМИЯТИ.....	91
<i>Б.Ж. Юсупова</i> - ҚАРАҚАЛПАҚ ҚОЛ ӨНЕРИ: АҒАШҚА НАҒЫС ОЙЫҰ МӘСЕЛЕСИ МУЗЕЙТАНЫҰ ХӘМ ЭТНО-АҒАРТЫҰШЫЛЫҚ НӘЗЕРИНДЕ	94
III. ЭТНОГРАФИЯ ХӘМ ГУМАНИТАР ИЛИМЛЕРДИҢ ИНТЕГРАЦИЯЛАСЫҰЫ МӘСЕЛЭЛЕРИ.....	97
<i>А.Т. Бекбаулиев</i> - НЕКОТОРЫЕ ИТОГИ ИЗУЧЕНИЯ КУВШИНОВ С ГОРОДИЩА КУРГАНЧА (КОБЛАНДЫ-КАЛА).....	97
<i>З.У. Бекбергенова</i> - Ө.ӘЖИНИЯЗОВ ПОЭЗИЯСЫНДА ТОПОНИМЛЕРДИҢ ТУТҚАН ОРНЫ ХӘМ КӨРКЕМЛИК ХЫЗМЕТИ	101
<i>А.О. Gulimbetov</i> - XIX ÁSIR EKinSHI YARÍMÍ XX ÁSIR BASLARÍNDA QUBLA ARAL BOYÍ SAWDA HÁM EKONOMIKASÍNÍN TARIYXTANÍWSHÍLÍGÍ MÁSELESÍ	104
<i>О.Т.Доспанов</i> - АРХЕОЛОГИЯ, ЭТНОГРАФИЯ МАТЕРИАЛЛАРЫНДА ҚАРАҚАЛПАҚЛАРДЫҢ ГЕЙПАРА САЛТ-ДӘСТҮРЛЕРИН САЛЫСТЫРЫҰ МӘСЕЛЭЛЕРИ.....	106
<i>Т. Қ. Жәримбетова</i> - ҚАРАҚАЛПАҚ ӘДЕБИЯТЫНДА КӨРКЕМ-ХҰЖЖЕТЛИ ШЫҒАРМАЛАРДА ЭТНОГРАФИЯЛЫҚ СҰҰРЕТЛЕҰЛЕР	110
<i>М.И. Ниязова</i> - К ВОПРОСАМ ЭТНОАРХЕОЛОГИИ / МАСТЕРСКИЕ ЮВЕЛИРОВ ПОЗДНЕСРЕДНЕВЕКОВОЙ БУХАРЫ.....	113
<i>П.Ж.Өтениязов</i> - ХАЛЫҚ ЕРТЕКЛЕРИНИҢ ПАЙДА БОЛЫҰ ДЕРЕКЛЕРИ	115
<i>К.С. Палымбетов, О.Ж. Юсупов</i> - ҚАРАҚАЛПАҚ ЭТНО-ДӘСТАНЛАРЫ: ӘМИР ТЕМҰР ТАРИЙХЫЙ ТУЛҒА ХӘМ ФОЛЬКЛОРЛЫҚ ОБРАЗ	119
<i>Г.У. Сейдаметова</i> - ГОРОДСКАЯ СЕМЬЯ И ОСОБЕННОСТИ БРАКОСОЧЕТАНИЯ В КАРАКАЛПАКСТАНЕ В 1960-1980 ГОДЫ	122
<i>С. Ә. Сулайманов</i> - ҚУБЛА АРАЛ БОЙЫ ДӘСТҮРИЙ ҚАТНАС ЖОЛЛАРЫНДА СУҰ ЖОЛЛАРЫНЫҢ ТУТҚАН ОРНЫ	125
<i>B.U.Temirhanov</i> - GÁREZSIZLIK JÍLLARÍNDA QARAQALPAQ DIYQANSHÍLÍQ ILIMIY-IZERTLEW INSTITUTÍ ILIMIY JOYBARLARÍ ESABATÍNAN.....	127

**Ўзбекистан Республикасы Илимлер Академиясы
Қарақалпақстан бөлими**

Қарақалпақ гуманитар илимлер илим-изертлеў институты

**ҚАРАҚАЛПАҚСТАНДА ЭТНОГРАФИЯЛЫҚ ИЗЕРТЛЕЎЛЕР:
ТАРИЙХ ҲӘМ ЗАМАНАГӨЙЛИК**

Қарақалпақстанға мийнети сиңген илим ғайраткери,
тарийх илими кандидаты Хожамет Есбергеновтың 90-жыллығына
бағышланған илимий-әмелий конференция

МАТЕРИАЛЛАРЫ

Редактор: А.И. Алниязов
Верстка: В. Султангулова

**Basıwǵa ruqsat berilgen waqtı 05.05.2023 j. Format – 60/84 ¹/₁₆.
“Times” garniturası. Ofset usılında basıldı. Kólemi 8,25 b.t.
Nusqası 100 dana. Buyırtpa №14-22/K**

«Miraziz Nukus» JShJ baspaxanasında basıldı
Ózbekstan Respublikası baspa sóz hám xabar agentliginiń
2018-jıl 16-maydaǵı № 11–3059 licenziyası.

